

Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

Tematické okruhy ke státní závěrečné magisterské zkoušce

Psychosociální patologie a náprava

NMgr. program Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

1. Sociální patologie v systému věd, předmět a základní pojmy. Normy a normalita v dynamice společenských procesů, jejich hlavní podoby a kritéria, problémy s určováním a vyžadováním normám odpovídajícího chování a hodnocení u jednotlivců a u sociálních skupin.
2. Sociální deviace a společenský řád. Interpretativní teorie sociálně patologických procesů, jejich vývoj a moderní výzkumy. Přehled jejich hlavních typů, jejich společenských příčin a příznivě nebo nepříznivě se uplatňujících sociálních vlivů při pokusech o jejich nápravu.
3. Sociální patologie z pohledu prevence a sankce jakožto nástroje k vymáhání dodržování společenských norem. Sociální pojetí a funkce trestu, jeho příznivé a nepříznivé účinky či rizika v oblasti sociálněpatologických jevů.
4. Podíl jedince, rodinného prostředí a společenských institucí na vzniku sociálněpatologických jevů (s příklady), možnosti, prostředky a meze jejich ovlivňování v současném společenském řádu a stavu společenského prostředí.
5. Utváření osobnosti v procesu přijetí a zvnitřnění morálních hodnot, vzájemný vztah hodnot sociálních, právních, morálních a obecného etického kodexu dané společnosti. Osobní svoboda a společenské normy.
6. Možnosti a úkoly sociální práce v souvislosti se sociálně patologickými jevy. Vztahy mezi pedagogikou a sociální prací; nízkoprahová organizovaná výchovná a sociální práce.
7. Sociální exkluze a inkluze u sociálněpatologických a sociálněrizikových jevů.. Společenské nástroje na udržení společenské koheze v tržním prostředí
8. Bezdomovectví, jeho historie a současnost, jeho problémy, potřeby, možnosti a omezení sociální intervence a prevence.
9. Nezaměstnanost, její historické a současné individuální a společenské souvislosti.
10. Látkové závislosti na psychotropních substancích (alkohol, nealkoholové drogy, léky) jako individuální diagnóza a jako sociální úkaz. Sociální a individuální kořeny jejich vzniku, přetrvávání a následků. Potřeby, možnosti a omezení sociální intervence a prevence.

11. Činnostní závislosti (patologické hráčství, patologická závislost na extrémech v příjmu potravy, v sexuálním chování, v pracovní motivaci, v užívání internetové komunikace a vytváření virtuální reality atp.) jako individuální diagnóza a jako sociální úkaz. Sociální a individuální kořeny jejich vzniku, přetrvávání a následků. Potřeby, možnosti a omezení sociální intervence a prevence.
12. Agresivní poruchové vztahy a procesy ve skupinách: šikana, mobbing, bossing. Individuální a skupinové podmínky jejich vzniku a přetrvávání. Možnosti a meze pokusů o jejich nápravu.
13. Domácí násilí, syndromy CAN, EAN, a další. Individuální a společenské kořeny jejich vzniku a trvání, potřeby, možnosti, dostupné prostředky a meze společenské intervence a prevence.
14. Kriminalita, delikvence a patologická agresivita dospělých a dospívajících jako společensky podmíněný a regulovaný jev a jako společenský problém. Potřeby, možnosti, dostupné prostředky a omezení sociální intervence a prevence.
15. Sociálně závažné poruchy chování u dětí a dospívajících (záškoláctví, útěky z domova, kompulzivní agresivita, poškozování a sebepoškozování a další). Jejich individuální, rodinné a společenské kořeny, povaha, potřeby, možnosti a meze společenské intervence a prevence.
16. Sebevražedné chování jako společenský jev. Jeho podmíněnost individuálními, situačními a společenskými okolnostmi, problematika sociálních norem a intervence při něm.
17. Eutanázie. Její společenské, právní, praktické a etické aspekty jako extrémního řešení problému lidského utrpení a její rizika.
18. Sociální závislosti na spontánních nebo organizovaných skupinách a hnutích náboženské, ekonomické, politické nebo psychologické extrémní povahy. Jejich individuální a společenské kořeny, povaha, potřeby, možnosti a meze společenské intervence a prevence.
19. Životní obtíže a krize vyvolávané současným stavem společenského prostředí, jejich rozměry osobní, rodinné, právní, hospodářské, politické a mravní. Potřeby, možnosti, prostředky a omezení sociální intervence a prevence určené k pomoci při jejich zvládnutí, překonávání jejich rizik a nápravě jejich destruktivních následků.
20. Náhradní výchovná péče ve školních zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních preventivně výchovné péče. Její preventivní a nápravné úkoly a prostředky, možnosti a meze jejich výkonu a uplatnění, její organizační a právní rámec.

Doporučená literatura:

- ARCHEROVÁ, C. *Dítě v náhradní rodině*. Portál, Praha 2001
- BĚLÍK V., HOFERKOVÁ, S., KRAUS, B. a kol. *Slovník sociální patologie*. Praha: Grada, 2017.
- FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie - závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. . Praha: Grada, 2014.
- JEDLIČKA, R. a kol. *Děti a mládež v obtížných životních situacích. Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004.
- KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2005.
- KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál, 2000.
- KRÁLOVÁ, J. *Speciální techniky sociální práce*. Praha: ÚPPP, 2002.
- MATĚJČEK, Z. - Dytrych, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha: Grada, 2001.
- MATOUŠEK, O. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2000.
- MKN-10-Mezinárodní klasifikace nemocí*. Praha: PC, 2000.
- NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál, 2003.
- NOVOTNÁ, V. - PRŮŠOVÁ, L. *K vybraným otázkám osvojování dětí*. Praha: Linde, 2004.
- OAKLEYOVÁ, A. *Pohlaví, gender a společnost*. Praha: Portál, 2002.
- PETERSON, L. W. - HARDIN, M. E. *Dítě v tísní*. Praha: Triton, 2002.
- PILAŘOVÁ, M. - PÖTHE, P. *Kdo se bojí strašidel*. Praha: Futurum, 2003.
- POKORNÝ, V. - BLAŽEK, R. - TELCOVÁ, J. *Nebezpečí sekt*. Brno: ÚPPD, 2002.
- SYNOVSKÝ, J. - Dytrych, Z. - Matějček, Z. a kol. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995.
- ŠPECIÁNOVÁ, Š. *Ochrana týraného a zneužívaného dítěte*. Praha: Linde, 2003.
- THOMPSON, M. *Přehled etiky*. Praha: Portál, 2004.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004.
- Večerka, K. - Holas, J. - Štěchová, M. *Problémové děti ve školských výchovných zařízeních*. Praha: KNOK, 2000.
- VODÁČKOVÁ, D. a kol. *Krizová intervence*. Praha: Portál, 2002.
- VYMĚTAL, J. - REZKOVÁ, V. *Rogersovský přístup k dospělým a dětem*. Praha: Portál, 2001.
- VÝROST, J. - Slaměník, I. *Aplikovaná sociální psychologie I*. Praha: Portál, 1999.
- WEST, G. K. *Dobrodružství psychického vývoje*. Praha: Portál, 2002.